

Poronhoito ja metsätalous

Viime vuoden loppupuolella ilmestyneessä metsätieteen aikakauskirjassa (nro 3) Metlan tutkijat selvittelevät ansiokkaasti luonnon käyttöön perustuvien elinkeinojen paikallistaloudellisia vaikutuksia Inarissa. Lisäksi Metlan ja RKTL:n ja uusimmat seurantalokset porolaidunten tilasta osoittavat yksiselitteisesti, että laitumet ovat kuluneet ylilaidunnuksen seurauksena ja että porojen talvilaidunten tila on huono.

Valitettavasti ruokinnan haitallisia vaikutuksia ei vielä kukaan tunnusteta. Tutkimustulokset osoittavat, että saamelaiskäräjien poliittisen johdon väitteet metsätalouden haitoista porotaloudelle eivät ole perustuneet faktaan, vaan kuvitelmiin. Tähän asti saamelaiset saamelaispoliitikot ja -poromiehet ovat pyrkineet vähättelemään itse synnytettyjä ongelmia ja kiistämään luonnontieteelliset faktat laidunten kulumisesta ja että porotalouden ongelmat johtuisivat pelkästään metsätaloudesta. Tällainen toiminta ei ole luotettavaa eikä uskottavaa. Mediassa esiintymisellä ei ole enää mahdollista väaristää tutkimusartikkelien osoittamia johtopäätöksiä.

Laidunkriisin seurauksena porotalouden kannattavuus on romahtanut ja porotalous elinkeinona on ajautumassa marginaalinelinkeinon asemaan. Metsätalouden alas ajamisella ei pelasteta Inarin porotaloutta, jonka ongelmat ovat muualla kuin metsien hakkaamisessa. Metsätalouden lopettaminen ei toisi yhtään uutta työpaikkaa porotaloudelle, vaan metsätalouden rahavirtojen väheneminen lisäisi työttömyyttä ja vähentäisi taloudellista toimeliaisuutta.

Saamelaisten edusmiehet ovat väittäneet vanhojen metsien hakkuiden uhkaavan porotaloutta kun taas ylilaidunnusta he eivät ole nähneet minkäänlaisena uhkana porotaloudelle. Porolaidunten nykytilan kiistämätön vakavuus ja vaatii syiden ja ratkaisujen perusteisiin asti ulottuvaa analyysiä kliseiden sijasta. Viime vuoden lopulla ilmestyneet Metlan tutkimusraportit tarjoavat tähän syventävän näkökulman.

Tähän asti saamelaiskäräjien poliittinen johto on tosiasioiden vastaisesti väittänyt, että poronhoito ei ole elinkeinotoimintaa, vaan kulttuurin harjoittamista. Jos näin on, saamelaiskulttuuri on todella kaukana kestävästä kehityksestä. Inarin vanhojen metsien hakkaamisen yhteydessä Greenpeacen edusmiehet puhuvat myös luonnon tuhoamisesta, koska vanhojen metsien lajisto köyhtyy radikaalisti. Tutkimustulokset osoittavat, että Inarin vanhojen metsien hakkaamisen seurauksena luonto ei kuitenkaan kuole, vaan sopeutuu muuttuneeseen tilanteeseen. Toisaalta Inarin metsissä on asunut jo aikojen alusta ihmisiä, joiden luonnonhyödyntäminen on vaikuttanut metsään eri tavoin.

Porotalouden kannattavuuteen liittyvät ongelmat ovat ylilaidunnuksen jatkuessa väistämättömiä. Niitä on mahdollista välttää käytännöllisen oppimisen sekä taloudellisen ja poliittisen muutoksen kautta. Mutta onko tähän valmiuksia? Lopuksi joutuukin kysymään onko kaikista hyvistä tutkimusraporteista huolimatta kaikki sittenkin opittava kantapään kautta?

Jouni Kitti
entinen saamelaisparlamentaarikko

LK 21.4.08